

โครงการสอน

รหัสวิชา 30000-1502 ชื่อวิชา การพัฒนาท้องถิ่น

(Local Development)

ท-ป-น 1-2-2

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2567

หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชาทักษะการดำรงชีวิต

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2569

จัดทำโดย

นายปรีชญ์ ปุณณพัฒน์โสภณ

ตำแหน่ง ครู แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์

วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

โครงการสอนรายวิชาการพัฒนาท้องถิ่น รหัสวิชา 30000-1502 ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2569 สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย หลักสูตรพุทธศักราช 2567 โดยวิเคราะห์จากจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แล้วจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วย รวม 45 ชั่วโมง ภายในระยะเวลา 15 สัปดาห์

เนื้อหาประกอบด้วย 15 หัวข้อ ตั้งแต่ข้อมูลทั่วไปของรายวิชา การวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดการสอนรายสัปดาห์ วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ งานที่มอบหมาย การวัดและประเมินผล จนถึงข้อตกลงในการเรียน การจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ทำงานเป็นกลุ่ม และใช้ชุมชนในจังหวัดเชียงรายเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ MIAP และบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในทุกหน่วย

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการสอนฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน หากมีข้อเสนอแนะประการใด ผู้จัดทำยินดีน้อมรับเพื่อนำไปปรับปรุงต่อไป

นายปรีชญ์ ปุณณพัฒนโสภณ
ผู้จัดทำ

สารบัญ

1. ข้อมูลทั่วไปของรายวิชา.....	1
2. หลักการและเหตุผล	2
3. จุดประสงค์รายวิชา.....	4
4. สมรรถนะรายวิชา	5
5. คำอธิบายรายวิชา.....	5
6. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา.....	6
7. การวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา.....	7
7.1 การวิเคราะห์เนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชา.....	7
7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะรายวิชากับหน่วยการเรียนรู้.....	7
7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์รายวิชากับหน่วยการเรียนรู้.....	8
8. โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้.....	10
หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับท้องถิ่นและการพัฒนาท้องถิ่น (3 ชั่วโมง).....	10
หน่วยที่ 2 การสร้างเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น (6 ชั่วโมง)	12
หน่วยที่ 3 สภาพภูมิสังคมของท้องถิ่น (6 ชั่วโมง).....	13
หน่วยที่ 4 มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น (3 ชั่วโมง).....	15
หน่วยที่ 5 ภูมิปัญญาท้องถิ่น (6 ชั่วโมง).....	16
หน่วยที่ 6 อาชีพในท้องถิ่น (6 ชั่วโมง).....	17
หน่วยที่ 7 สภาพปัญหาในท้องถิ่น (3 ชั่วโมง).....	19
หน่วยที่ 8 แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น (3 ชั่วโมง)	20
หน่วยที่ 9 การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น (9 ชั่วโมง).....	22
9. ตารางวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้.....	24
10. ตารางกำหนดการสอนรายสัปดาห์	26
11. วิธีการจัดการเรียนรู้.....	32
11.1 รูปแบบการสอน: กระบวนการ MIAP.....	32
11.2 เทคนิคการสอนและกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	33
11.3 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	34
11.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะศตวรรษที่ 21.....	35
12. สื่อและแหล่งการเรียนรู้.....	37
12.1 หนังสือและเอกสาร.....	37
12.2 วัสดุโและสื่อนำเสนอ.....	37
12.3 สื่อดิจิทัล.....	38

12.4 ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อการเรียนรู้.....	38
12.5 แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น.....	39
13. งานที่มอบหมายและชิ้นงาน	41
14. การวัดและประเมินผล	46
14.1 วิธีการวัดและเครื่องมือวัด.....	46
14.2 สัดส่วนคะแนน (ระหว่างภาค : ปลายภาค = 75 : 25)	47
14.3 เกณฑ์การให้ระดับผลการเรียน	47
14.4 เกณฑ์การผ่านรายวิชา	48
15. ข้อตกลงและแนวปฏิบัติในการเรียน	49
15.1 การเข้าเรียน	49
15.2 การส่งงาน	49
15.3 ความรับผิดชอบและการทำงานกลุ่ม	49
15.4 การลงพื้นที่ชุมชน.....	50
15.5 ความซื่อสัตย์ทางวิชาการและการใช้ AI.....	50
ความเห็นและการอนุมัติโครงการสอน.....	51

1. ข้อมูลทั่วไปของรายวิชา

รายการ	รายละเอียด
ชื่อวิชา	การพัฒนาท้องถิ่น (Local Development)
รหัสวิชา	30000-1502
ระดับชั้น / หลักสูตร	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรพุทธศักราช 2567
หมวดวิชา / กลุ่มวิชา	หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชาทักษะการดำรงชีวิต
ภาคเรียน / ปีการศึกษา	ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2569
หน่วยกิต (ท-ป-น)	2 หน่วยกิต (1-2-2)
ชั่วโมงเรียน	3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ทฤษฎี 1 ปฏิบัติ 2) จำนวน 15 สัปดาห์ รวม 45 ชั่วโมงต่อภาคเรียน สอบกลางภาคและสอบปลายภาคตามปฏิทินวิชาการของวิทยาลัย (ไม่นับรวมใน 45 ชั่วโมง)
กลุ่มผู้เรียน	นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2
วันเรียน	วันจันทร์-วันศุกร์ ตามตารางเรียนของแต่ละกลุ่ม
ผู้สอน	นายปรีชญ์ ปุณณพัฒน์โสภณ ตำแหน่ง ครู แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์
สถานศึกษา	วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. หลักการและเหตุผล

ท้องถิ่นเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศคุณภาพชีวิตของประชาชนและความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนขึ้นอยู่กับความสามารถของคนในท้องถิ่นที่จะเข้าใจศักยภาพ ทรัพยากร และปัญหาของพื้นที่ตนเอง แล้วนำมาวางแผนทางพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน รายวิชาการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชาทักษะการดำรงชีวิต จึงมุ่งให้ผู้เรียนทุกสาขาวิชามีความรู้ ทักษะ และเจตคติในการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีความหลากหลายทางภูมิสังคมกลุ่มชาติพันธุ์มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นขณะเดียวกันก็เผชิญปัญหาที่ซับซ้อนหลายมิติทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อมและความมั่นคงผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการศึกษาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากพื้นที่จริงและทำงานร่วมกับชุมชนได้อย่างมีจริยธรรมและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นทั้งสมาชิกของท้องถิ่นและกำลังคนสายอาชีพที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือประกอบอาชีพอิสระในพื้นที่รายวิชานี้จึงเชื่อมโยงการเรียนรู้กับอาชีพโดยตรงผู้เรียนได้นำทักษะวิชาชีพของสาขาตนไปต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาและอาชีพในท้องถิ่นวิเคราะห์ห่วงโซ่การผลิตและการตลาดเขียนโครงการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำแผนพัฒนาอาชีพที่นำไปปฏิบัติได้จริงภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งจะช่วยสร้างทั้งสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการและจิตสำนึกในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

3. จุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้

1. เข้าใจเกี่ยวกับสภาพภูมิสังคม มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และอาชีพในท้องถิ่น
2. วิเคราะห์และสร้างเครื่องมือในการศึกษาสภาพปัญหาและอาชีพในท้องถิ่น
3. มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการใฝ่รู้มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่น
4. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อหาแนวทางป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและการพัฒนาอาชีพ

การจำแนกจุดประสงค์รายวิชาตามด้านการเรียนรู้

ด้าน	จุดประสงค์รายวิชาที่เกี่ยวข้อง	ผลที่คาดหวังจากผู้เรียน
ความรู้ (K)	ข้อ 1	อธิบายสภาพภูมิสังคม มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา อาชีพ และปัญหาในท้องถิ่นได้
ทักษะ (S)	ข้อ 2 และข้อ 4	สร้างและใช้เครื่องมือศึกษาท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูล เขียนโครงการ และแผนพัฒนาอาชีพได้
คุณลักษณะ (A)	ข้อ 3	ใฝ่รู้ รับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม และร่วมอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่น

4. สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิสังคม มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และอาชีพในท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สภาพภูมิสังคม มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และอาชีพในท้องถิ่น
3. สร้างเครื่องมือในการศึกษาสภาพภูมิสังคม มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และอาชีพในท้องถิ่น
4. ประยุกต์ใช้ข้อมูลจากการศึกษาเพื่อหาแนวทางการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและการพัฒนาอาชีพ

5. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น สภาพภูมิสังคม มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา อาชีพในท้องถิ่น สภาพปัญหา แนวทางการป้องกันปัญหาในท้องถิ่น และการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น

6. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา

วิเคราะห์และสร้างเครื่องมือในการศึกษาสภาพท้องถิ่นเพื่อหาแนวทางการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น

เมื่อเรียนจบรายวิชา ผู้เรียนจะมีผลงานที่แสดงผลลัพธ์การเรียนรู้ ดังนี้

- เครื่องมือศึกษาท้องถิ่น (แบบสัมภาษณ์) ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและทดลองใช้แล้ว
- รายงานสภาพภูมิสังคม สื่อเผยแพร่มรดกวัฒนธรรม
และเอกสารถอดองค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน จากการลงพื้นที่จริง
- ผลการวิเคราะห์อาชีพ (ห่วงโซ่การผลิต SWOT TOWS)
และผลการวิเคราะห์ปัญหาในท้องถิ่น
- ร่างโครงการพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอาชีพด้วย Business Model Canvas
ที่นำเสนอต่อคณะกรรมการ

7. การวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา

7.1 การวิเคราะห์เนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชา

ประเด็นในคำอธิบายรายวิชา	หน่วยการเรียนรู้
ความหมาย องค์ประกอบ และแนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น	หน่วยที่ 1
การสร้างเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น	หน่วยที่ 2
สภาพภูมิสังคม	หน่วยที่ 3
มรดกทางวัฒนธรรม	หน่วยที่ 4
ภูมิปัญญา	หน่วยที่ 5
อาชีพในท้องถิ่น	หน่วยที่ 6
สภาพปัญหา	หน่วยที่ 7
แนวทางการป้องกันปัญหาในท้องถิ่น	หน่วยที่ 8
การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น	หน่วยที่ 9

7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะรายวิชากับหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้	ส1	ส2	ส3	ส4
1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับท้องถิ่นและการพัฒนาท้องถิ่น	✓	✓		
2. การสร้างเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น			✓	
3. สภาพภูมิสังคมของท้องถิ่น	✓	✓	✓	
4. มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น	✓	✓		
5. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓
6. อาชีพในท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓
7. สภาพปัญหาในท้องถิ่น				✓
8. แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น				✓
9. การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น		✓		✓
จำนวนหน่วยที่สอดคล้อง	5	6	4	5

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์รายวิชากับหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้	จ1	จ2	จ3	จ4
1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับท้องถิ่นและการพัฒนาท้องถิ่น	✓		✓	
2. การสร้างเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น		✓	✓	
3. สภาพภูมิสังคมของท้องถิ่น	✓	✓	✓	

หน่วยการเรียนรู้	จ1	จ2	จ3	จ4
4. มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น	✓		✓	
5. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	✓	✓	✓	
6. อาชีพในท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓
7. สภาพปัญหาในท้องถิ่น		✓	✓	✓
8. แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหในท้องถิ่น			✓	✓
9. การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น			✓	✓
จำนวนหน่วยที่สอดคล้อง	5	5	9	4

8. โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

หน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ท	ป	รวม	สัปดาห์ที่
1	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับท้องถิ่นและการพัฒนาท้องถิ่น	1	2	3	1
2	การสร้างเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น	2	4	6	2-3
3	สภาพภูมิสังคมของท้องถิ่น	2	4	6	4-5
4	มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น	1	2	3	6
5	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	2	4	6	7-8
6	อาชีพในท้องถิ่น	2	4	6	9-10
7	สภาพปัญหาในท้องถิ่น	1	2	3	11
8	แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหในท้องถิ่น	1	2	3	12
9	การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น	3	6	9	13-15
	รวม	15	30	45	15 สัปดาห์

หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับท้องถิ่นและการพัฒนาท้องถิ่น (3 ชั่วโมง)

สาระสำคัญ

ท้องถิ่นเป็นพื้นที่ที่มีขอบเขตทางภูมิศาสตร์ชัดเจน มีประชากรอาศัยอยู่ร่วมกัน และมีลักษณะเฉพาะที่เกิดจากองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมองค์ประกอบทั้ง5ด้านนี้เชื่อมโยงกันเป็นระบบการเปลี่ยนแปลงด้านหนึ่งจึงส่งผลต่อด้านอื่นเสมอการพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยใช้ทรัพยากรและศักยภาพในพื้นที่อย่างเหมาะสมและยั่งยืน ภายใต้หลักการมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาจากฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ท้องถิ่น ชุมชน และประเทศมีความสัมพันธ์กันสองทิศทาง คือแบบล่างขึ้นบนและบนลงล่าง ผู้เรียนอาชีวศึกษาในฐานะสมาชิกของท้องถิ่นและกำลังคนสายอาชีพ จึงมีบทบาทในการศึกษา ถ่ายทอด อนุรักษ์ และนำทักษะวิชาชีพไปร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

สมรรถนะประจำหน่วย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์หลักการและแนวคิดของการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีเหตุผล
3. ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างเหมาะสม

หัวข้อย่อย 1.1 ความหมายและความสำคัญของท้องถิ่น 1.2 องค์ประกอบของท้องถิ่น 1.3

ความหมาย หลักการ และแนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่น ชุมชน

และการพัฒนาประเทศ (bottom-up / top-down) 1.5

บทบาทของผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อการพัฒนาท้องถิ่น

หน่วยที่ 2 การสร้างเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น (6 ชั่วโมง)

สาระสำคัญ

การศึกษาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบต้องอาศัยเครื่องมือศึกษาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับลักษณะข้อมูลและบริบทของพื้นที่ เครื่องมือที่ดีต้องมีความตรง ความเที่ยง และความเป็นปรนัย เครื่องมือศึกษาท้องถิ่นแบ่งเป็นเครื่องมือเชิงข้อมูลบุคคล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบบันทึกภาคสนาม และเครื่องมือเชิงพื้นที่ ได้แก่ ผังเครือญาติ ผังทรัพยากร ภูมิทัศน์ชุมชน และแผนที่เดินดิน การสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพต้องดำเนินการตามขั้นตอน 7 ขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์และประเด็นศึกษา ทบทวนแนวคิดและเอกสาร ยกร่างเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้วยคำ IOC ทดลองใช้ ปรับปรุงแก้ไข จนถึงการนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง ควบคู่กับเทคนิคการเก็บข้อมูลภาคสนามและจริยธรรมการวิจัยชุมชน โดยเฉพาะการขอความยินยอม การเคารพวัฒนธรรมและความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ การรักษาความลับ การให้เกียรติเจ้าของภูมิปัญญา และการคืนข้อมูลสู่ชุมชน ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจจากชุมชน

สมรรถนะประจำหน่วย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับความหมาย ประเภท และหลักการของเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น
2. สร้างเครื่องมือศึกษาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับประเด็นและบริบทของพื้นที่
3. ปฏิบัติการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยเทคนิคและจริยธรรมที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกับชุมชน

หัวข้อย่อย 2.1 ความหมายและความสำคัญของเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น 2.2

ประเภทของเครื่องมือศึกษาท้องถิ่นเชิงข้อมูลบุคคล 2.3 เครื่องมือเชิงพื้นที่ 2.4

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น 2.5

เทคนิคการเก็บข้อมูลภาคสนามและจริยธรรมในการทำงานวิจัยชุมชน

หน่วยที่ 3 สภาพภูมิสังคมของท้องถิ่น (6 ชั่วโมง)

สาระสำคัญ

สภาพภูมิสังคมเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการทำความเข้าใจศักยภาพและข้อจำกัดของท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานกำหนดวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพโครงสร้างประชากรและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานซึ่งแสดงได้ด้วยพีระมิดประชากรและจำแนกการตั้งถิ่นฐานได้เป็นแบบกระจายแบบเกาะกลุ่มและ

แบบเป็นแนวยาวลักษณะทางสังคมและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ซึ่งสัมพันธ์กับระดับความสูงของพื้นที่ตั้งแต่พื้นที่สูง พื้นที่เนิน จนถึงพื้นที่ราบ และระบบเศรษฐกิจและการดำรงชีพ เช่น เกษตรกรรมพื้นที่สูง เกษตรกรรมพื้นที่ราบ การค้าขายแดน และการท่องเที่ยวชุมชน การสำรวจและบันทึกสภาพภูมิสังคมอย่างเป็นระบบด้วยเครื่องมือศึกษาท้องถิ่นที่สร้างขึ้นในหน่วยที่ 2 จะทำให้ได้ฐานข้อมูลที่รอบด้านสำหรับการศึกษามรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา อาชีพ และการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

สมรรถนะประจำหน่วย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิสังคมของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สภาพภูมิสังคมของท้องถิ่นได้อย่างเป็นระบบ
3. สำรวจและจัดทำรายงานสภาพภูมิสังคมของท้องถิ่นของตนเองได้

หัวข้อย่อย 3.1 ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น 3.2

โครงสร้างประชากรและรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน 3.3 ลักษณะทางสังคม กลุ่มชาติพันธุ์

และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น 3.4 ระบบเศรษฐกิจและการดำรงชีพของท้องถิ่น

หน่วยที่ 4 มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น (3 ชั่วโมง)

สาระสำคัญ

มรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์และสั่งสมไว้ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ สะท้อนวิถีชีวิต ความเชื่อ และภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น และสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ภาษา และศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งทั้งสองประเภทสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แต่ละภูมิภาคของประเทศไทยมีมรดกวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง การอนุรักษ์และสืบสานมรดกวัฒนธรรมควรดำเนินการเป็นวงจรต่อเนื่อง 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสำรวจและบันทึก การวิเคราะห์คุณค่า การอนุรักษ์และฟื้นฟู การสืบสานและถ่ายทอด และการเผยแพร่และต่อยอด ผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถนำทักษะวิชาชีพของตน เช่น การถ่ายภาพ การตัดต่อวิดีโอ และการออกแบบกราฟิกมาช่วยอนุรักษ์และเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรม

สมรรถนะประจำหน่วย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับความหมายและประเภทของมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
2. วิเคราะห์คุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่มีต่อชุมชนได้
3. มีส่วนร่วมในการสำรวจ บันทึก

และเสนอแนวทางอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง

หัวข้อย่อย 4.1 ความหมายและประเภทของมรดกทางวัฒนธรรม 4.2 โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถาปัตยกรรมท้องถิ่น 4.3 ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ภาษา และศิลปะการแสดงพื้นบ้าน 4.4 แนวทางการอนุรักษ์และสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

หน่วยที่ 5 ภูมิปัญญาท้องถิ่น (6 ชั่วโมง)

สาระสำคัญ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ทักษะและความเชี่ยวชาญที่คนในชุมชนสั่งสมจากประสบการณ์การแก้ปัญหาและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นแล้วถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นผ่านการปฏิบัติจริง คำบอกเล่า หรือการฝึกฝน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ เกษตรกรรม หัตถกรรม การแพทย์พื้นบ้านอาหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติปราชญ์ชาวบ้านเป็นแหล่งภูมิปัญญาที่มีชีวิตเพราะองค์ความรู้จำนวนมากไม่ได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรแต่ดำรงอยู่ในตัวบุคคล การถอดองค์ความรู้คือการแปลงความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) ให้เป็นความรู้ที่ชัดเจนและถ่ายทอดต่อได้ (Explicit Knowledge) โดยดำเนินการตามขั้นตอน 7 ขั้น ตั้งแต่การค้นหาปราชญ์ชาวบ้าน การสร้างสัมพันธภาพและขออนุญาต การเก็บข้อมูล การบันทึกและถอดองค์ความรู้ การตรวจสอบความถูกต้องกับปราชญ์ชาวบ้าน การจัดทำสื่อเผยแพร่ จนถึงการต่อยอดสู่การพัฒนาอาชีพผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถนำทักษะวิชาชีพของตนมาช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยังคงรักษาคุณค่าดั้งเดิมไว้

สมรรถนะประจำหน่วย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับความหมายและประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. วิเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การพัฒนาอาชีพได้
3. สืบค้นและถอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากปราชญ์ชาวบ้านได้

หัวข้อย่อย 5.1 ความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น 5.2

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น 5.3 แหล่งภูมิปัญญาและปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่น 5.4

การถอดองค์ความรู้และการต่อยอดภูมิปัญญาสู่การพัฒนาอาชีพ

หน่วยที่ 6 อาชีพในท้องถิ่น (6 ชั่วโมง)

สาระสำคัญ

อาชีพในท้องถิ่นเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ประชาชนประกอบเพื่อสร้างรายได้และดำรงชีพ โดยใช้ทรัพยากร ภูมิปัญญา และศักยภาพในพื้นที่เป็นฐาน ได้รับอิทธิพลจากทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา ความต้องการของตลาด และนโยบายภาครัฐ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ เกษตรกรรม หัตถกรรม การค้า การบริการ และการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งเชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน และอาจอยู่ในเศรษฐกิจในระบบหรือนอกระบบการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองและลดต้นทุน ห่วงโซ่การผลิต (Value Chain) แสดงลำดับขั้นตอนตั้งแต่วัตถุดิบ การผลิตและแปรรูป

บรรจุภัณฑ์และตราสินค้าจนถึงช่องทางการตลาดและผู้บริโภคซึ่งทุกขั้นตอนเป็นจุดสร้างมูลค่าเพิ่มได้ และต้องคำนวณต้นทุนเพื่อตั้งราคาอย่างเหมาะสมการวิเคราะห์SWOTพิจารณาจุดแข็งและจุดอ่อนซึ่งเป็นปัจจัยภายในและโอกาสและอุปสรรคซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกแล้วจับคู่เป็นกลยุทธ์ SO ST WO และ WTตามแนวคิดTOWSMatrixเพื่อวางแผนทางพัฒนาอาชีพผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถเชื่อมโยงทักษะวิชาชีพของตนเข้ากับอาชีพในท้องถิ่นเพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

สมรรถนะประจำหน่วย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับความหมายและประเภทของอาชีพในท้องถิ่น
2. วิเคราะห์ห่วงโซ่การผลิต ช่องทางการตลาด และปัจจัย SWOT ของอาชีพในท้องถิ่นได้
3. สืบหาอาชีพในท้องถิ่นและเชื่อมโยงกับสาขาวิชาชีพของตนเองได้

หัวข้อย่อย 6.1 ความหมายและความสำคัญของอาชีพในท้องถิ่น 6.2 ประเภทของอาชีพในท้องถิ่น
6.3 ห่วงโซ่การผลิตและช่องทางการตลาดของอาชีพท้องถิ่น 6.4 การวิเคราะห์ SWOT
ของอาชีพในท้องถิ่น

หน่วยที่ 7 สภาพปัญหาในท้องถิ่น (3 ชั่วโมง)

สาระสำคัญ

ปัญหาในท้องถิ่นเป็นสภาวะหรือสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งส่งผลกระทบทางลบต่อคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของชุมชน มีลักษณะสำคัญ คือ เชื่อมโยงกัน ซับซ้อนหลายมิติ มีระดับความรุนแรงและความเร่งด่วนต่างกันและแต่ละกลุ่มคนอาจรับรู้ปัญหาแตกต่างกันจำแนกได้เป็น4มิติได้แก่เศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงและความปลอดภัยการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนต้องวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงทั้งสาเหตุทางตรงและสาเหตุเชิงโครงสร้างรวมทั้งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมมิใช่แก้เพียงอาการที่ปรากฏผั่งก้างปลาเป็นเครื่องมือจำแนกสาเหตุออกเป็นหมวดหมู่ เช่นคนวิธีการทรัพยากรและสภาพแวดล้อมจากนั้นจึงจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณา

ความรุนแรงจำนวนผู้ได้รับผลกระทบความเร่งด่วนและความเป็นไปได้ในการแก้ไขผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเป็นฐานของการเสนอแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาต่อไป

สมรรถนะประจำหน่วย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับความหมายและลักษณะของปัญหาในท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างเป็นระบบ
3. สืบหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม

หัวข้อย่อย 7.1 ความหมายและลักษณะของปัญหาในท้องถิ่น 7.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม
สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงในชุมชน 7.3 สาเหตุและผลกระทบของปัญหาในท้องถิ่น 7.4
เครื่องมือวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

หน่วยที่ 8 แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น (3 ชั่วโมง)

สาระสำคัญ

การแก้ไขปัญหาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต้องยึดหลักการสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ แก้ไขที่สาเหตุมิใช่เพียงอาการ ใช้ทรัพยากรและศักยภาพของท้องถิ่นเป็นฐาน ยึดหลักการมีส่วนร่วม คำนึงถึงความยั่งยืนและป้องกันควบคู่กับแก้ไขโดยให้ความสำคัญกับแนวทางจากล่างขึ้นบนที่เริ่มจากความต้องการของชุมชน ปัญหาที่ซับซ้อนต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและผู้นำชุมชน สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชนหรือองค์กรพัฒนาเอกชน โดยระบุบทบาทของแต่ละภาคีให้ชัดเจน การเขียนโครงการพัฒนาท้องถิ่นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบครบถ้วน ตั้งแต่ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินงาน งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ จนถึงตัวชี้วัดความสำเร็จ และทุกองค์ประกอบต้องสอดคล้องกัน จากนั้นติดตามและประเมินผลด้วยวงจร PDCA โดยพิจารณาทั้งผลผลิต(Output)และผลลัพธ์(Outcome)เพื่อปรับปรุงโครงการอย่างต่อเนื่องและตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

สมรรถนะประจำหน่วย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการและขั้นตอนการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น
2. วิเคราะห์และออกแบบแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นได้
3. เขียนโครงการพัฒนาท้องถิ่นเบื้องต้นโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายได้

หัวข้อย่อย 8.1 หลักการและแนวคิดการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น 8.2

ภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา 8.3 ขั้นตอนการเขียนโครงการพัฒนาท้องถิ่น

8.4 การติดตามและประเมินผลโครงการ

หน่วยที่ 9 การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น (9 ชั่วโมง)

สาระสำคัญ

การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นเป็นการบูรณาการองค์ความรู้จากทุกหน่วยของรายวิชา ตั้งแต่องค์ประกอบของท้องถิ่น มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา อาชีพ สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข ปัญหา เพื่อออกแบบแนวทางพัฒนาอาชีพที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริง การพัฒนาอาชีพทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ OTOP หรือสินค้าชุมชน วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์หรือกลุ่มออมทรัพย์ และผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ซึ่งควรเลือกจากผลการวิเคราะห์ SWOT ความพร้อมด้านเงินทุน ความสามารถของสมาชิก และตลาดเป้าหมาย การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาใช้แนวทางการเล่าเรื่องราว การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การรักษามาตรฐานคุณภาพ และการสร้างความแตกต่าง แผนพัฒนาอาชีพเบื้องต้นเขียนได้ด้วย Business Model Canvas 9 องค์ประกอบ

โดยมีคุณค่าที่นำเสนอเป็นศูนย์กลาง และต้องประเมินต้นทุนรวมต้นทุนแฝงอย่างรอบคอบ การนำเสนอผลงาน (Pitching) ที่ดีเริ่มจากปัญหาหรือโอกาส นำเสนอคุณค่าที่โดดเด่น มีหลักฐานสนับสนุน และสื่อสารอย่างกระชับ จากนั้นนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแผน ทดลองผลิตและจำหน่ายในขนาดเล็ก และติดตามประเมินผลด้วยวงจร PDCA เพื่อต่อยอดสู่การประกอบอาชีพจริงอย่างยั่งยืน

สมรรถนะประจำหน่วย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับแนวทางและรูปแบบการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น
2. ออกแบบแผนพัฒนาอาชีพหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ต่อยอดจากทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้
3. นำเสนอแนวทางพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นโดยบูรณาการความรู้จากบทที่ผ่านมาได้อย่างเป็นระบบ

หัวข้อย่อย 9.1 แนวทางและรูปแบบการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น 9.2

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 9.3

การเขียนแผนพัฒนาอาชีพเบื้องต้น 9.4 การนำเสนอผลงานและการต่อยอดสู่การประกอบอาชีพจริง

9. ตารางวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้

หน่วยที่	ความรู้ (พุทธิพิสัย)						ทักษะ (ทักษะพิสัย)	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จิตพิสัย)	รวม	ลำดับความสำคัญ
	จำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	ประเมินค่า	สร้างสรรค์				
1	1	2	0	1	0	1	1	3	9	7
2	1	2	0	1	0	1	2	3	10	2
3	1	2	0	0	1	0	3	3	10	3
4	1	2	0	0	1	1	1	3	9	7
5	1	2	0	1	0	0	2	3	9	6
6	1	2	0	2	0	0	1	3	9	5
7	1	2	0	1	1	0	1	3	9	7
8	1	2	1	1	1	1	0	3	10	4
9	1	2	0	1	0	2	1	3	10	1
รวม	9	18	1	8	4	6	12	27	85	
ร้อยละ	10.6	21.2	1.2	9.4	4.7	7.1	14.1	31.8	100.0	

10. ตารางกำหนดการสอนรายสัปดาห์

สัปดาห์ที่	หน่วย/หัวข้อ	กิจกรรมการเรียนรู้	ชม. (ท/ป)	สื่อและแหล่งเรียนรู้	ชิ้นงาน/การประเมิน
1	ปฐมนิเทศรายวิชา หน่วยที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับท้องถิ่นและการพัฒนาท้องถิ่น (1.1–1.5)	ชี้แจงจุดประสงค์ ข้อตกลง และเกณฑ์ประเมิน แบ่งกลุ่ม / สัรวจองค์ประกอบท้องถิ่นของตน สร้างแผนผังความคิด "ท้องถิ่นของฉัน" เติชมผลงาน วิเคราะห์กรณีศึกษาชุมชนทอผ้าชายแดน	1/2	เอกสารประกอบการสอนบทที่ 1, PPT, คลิป "การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน", ใบงาน 1.1–1.4	แผนผังความคิด (รูปrik 16), ใบงาน, แบบทดสอบหลังเรียน, สังเกตพฤติกรรม
2	หน่วยที่ 2 การสร้างเครื่องมือศึกษาท้องถิ่น ครั้งที่ 1 (2.1–2.5)	เรียนรู้ประเภทเครื่องมือและขั้นตอน 7 ขั้นตอน ยกร่างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นของกลุ่ม ตรวจสอบคุณภาพด้วยค่า IOC อย่างง่าย	1/2	เอกสารบทที่ 2, PPT, คลิป "แผนที่เดินดิน", ใบงาน 2.1–2.2, แบบตรวจสอบ IOC	ใบงาน 2.2, ผลการคำนวณ IOC, แบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง
3	หน่วยที่ 2 ครั้งที่ 2 ทดลองใช้และปรับปรุงเครื่องมือ	ทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลจริง บันทึกปัญหาและปรับปรุง นำเสนอแผนที่เดินดิน วิเคราะห์กรณีศึกษาจริยธรรม	1/2	ผู้ให้ข้อมูลทดลองใช้เครื่องมือ, ใบงาน 2.3–2.4, แบบบันทึกการปรับปรุงเครื่องมือ	แบบสัมภาษณ์ฉบับปรับปรุง (รูปrik 16), แบบทดสอบหลังเรียน
4	หน่วยที่ 3 สภาพภูมิสังคมของท้องถิ่น ครั้งที่ 1 (3.1– 3.4)	ศึกษาสภาพภูมิสังคม 4 ด้าน วางแผนลงพื้นที่ แบ่งบทบาทและแผนสำรอง (ลงพื้นที่ชุมชนเป้าหมายระหว่างสัปดาห์)	1/2	เอกสารบทที่ 3, PPT, คลิป "สังคมชาติพันธุ์" "วิถีชีวิต", ใบงาน 3.1– 3.2	ใบงาน 3.2, แผนลงพื้นที่, สังเกตพฤติกรรม
5	หน่วยที่ 3 ครั้งที่ 2 จัดทำและนำเสนอรายงานสภาพภูมิสังคม	วิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม ทำพีระมิดประชากรและภาพตัดขวาง จัดทำรายงานและนำเสนอ วิเคราะห์กรณีศึกษา	1/2	ข้อมูลภาคสนาม, กระดาษกราฟ/โปรแกรมตารางคำนวณ, ใบงาน 3.3–3.4	รายงานสภาพภูมิสังคม (รูปrik 16), แบบทดสอบหลังเรียน
6	หน่วยที่ 4 มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น (4.1–4.4)	สำรวจมรดกวัฒนธรรมในชุมชน วิเคราะห์คุณค่าและความเสี่ยงต่อการสูญหาย ออกแบบแผนพับ/สื่อประชาสัมพันธ์ วางแผนอนุรักษ์ตามวงจร 5 ขั้นตอน	1/2	เอกสารบทที่ 4, PPT, คลิป "ประเพณีล้านนาความเชื่อ", ใบงาน 4.1–4.4	สื่อประชาสัมพันธ์ (รูปrik 16), ใบงาน, แบบทดสอบหลังเรียน

สัปดาห์ที่	หน่วย/หัวข้อ	กิจกรรมการเรียนรู้	ชม. (ท/ป)	สื่อและแหล่งเรียนรู้	ชิ้นงาน/การประเมิน
7	หน่วยที่ 5 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครั้งที่ 1 (5.1–5.4)	เรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านที่เชิญมาในชั้นเรียน ฝึกสัมภาษณ์และสังเกตการสาธิต จัดทำทำเนียบภูมิปัญญาของห้อง (ลงพื้นที่ถอดองค์ความรู้ระหว่างสัปดาห์)	1/2	ปราชญ์ชาวบ้าน, เอกสารบทที่ 5, PPT, คลิป "สมุนไพรชุมชน", ใบงาน 5.1–5.2	ใบงาน 5.1–5.2, สังเกตพฤติกรรม
8	หน่วยที่ 5 ครั้งที่ 2 จัดทำเอกสารถอดองค์ความรู้และแนวทางต่อยอด	ถอดองค์ความรู้เป็นเอกสาร ตรวจสอบความถูกต้องกับปราชญ์ เสนอแนวทางต่อยอดสู่อาชีพ วิเคราะห์กรณีศึกษา	1/2	บันทึกการสัมภาษณ์, ใบงาน 5.3–5.4	เอกสารถอดองค์ความรู้ (รูปрик 16), แบบทดสอบหลังเรียน
9	หน่วยที่ 6 อาชีพในท้องถิ่น ครั้งที่ 1 (6.1–6.4)	สำรวจและจำแนกอาชีพในท้องถิ่น ทำแผนผังอาชีพของห้อง ปรับแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ประกอบอาชีพ (สัมภาษณ์ระหว่างสัปดาห์)	1/2	เอกสารบทที่ 6, PPT, ตัวอย่างผลผลิต/ผลิตภัณฑ์แปรรูป, คลิป "ภูมิปัญญากินได้", ใบงาน 6.1– 6.2	ใบงาน 6.1–6.2, แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพ
10	หน่วยที่ 6 ครั้งที่ 2 ท่วงโซ่การผลิต SWOT และ TOWS	วิเคราะห์ห่วงโซ่การผลิต ต้นทุน และช่องทางการตลาด วิเคราะห์ SWOT และจับคู่กลยุทธ์ TOWS นำเสนอ	1/2	ข้อมูลสัมภาษณ์, คลิป "วิสาหกิจชุมชน", ใบงาน 6.3–6.4	ผลการวิเคราะห์อาชีพ (รูปริก 16), แบบทดสอบหลังเรียน
11	หน่วยที่ 7 สภาพปัญหาในท้องถิ่น (7.1–7.4)	เวทีประชาคมจำลองด้วยบัตรบทบาท จัดลำดับความสำคัญของปัญหาด้วยเกณฑ์ 4 ด้าน วิเคราะห์สาเหตุด้วยผังก้างปลา	1/2	เอกสารบทที่ 7, PPT, คลิป "ทุกปัญหาล้วนมีสาเหตุ", บัตรบทบาท, ใบงาน 7.1–7.4	ตารางจัดลำดับ + ผังก้างปลา (รูปริก 16), แบบทดสอบหลังเรียน
12	หน่วยที่ 8 แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหในท้องถิ่น (8.1–8.4)	วิเคราะห์ภาคีเครือข่าย ร่างโครงการพัฒนาท้องถิ่น ตรวจสอบความสอดคล้องแบบ Peer Review วางแผนติดตามตามวงจร PDCA	1/2	เอกสารบทที่ 8, PPT, ตัวอย่างโครงการ, คลิป "จัดการขยะชุมชน", ใบงาน 8.1–8.4	ร่างโครงการ (รูปริก 16), แบบตรวจสอบความสอดคล้อง, แบบทดสอบหลังเรียน
13	หน่วยที่ 9 การพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น ครั้งที่ 1 (9.1–9.4)	วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ชุมชนตัวอย่าง เลือกแนวคิดอาชีพจากชิ้นงานหน่วย 1–8	1/2	เอกสารบทที่ 9, PPT, ชิ้นงานหน่วย 1– 8, ใบงาน 9.2–9.3	ใบงาน 9.2–9.3, ผลทดสอบแนวคิด

สัปดาห์ที่	หน่วย/หัวข้อ	กิจกรรมการเรียนรู้	ชม. (ท/ป)	สื่อและแหล่งเรียนรู้	ชิ้นงาน/การประเมิน
		ร่างผลิตภัณฑ์และเรื่องราว (ทดสอบแนวคิดกับลูกค้าระหว่างสัปดาห์)			
14	หน่วยที่ 9 ครั้งที่ 2 Business Model Canvas ต้นทุน และต้นแบบผลิตภัณฑ์	เขียน Business Model Canvas คำนวณต้นทุน (รวมต้นทุนแฝง) และรายได้ จัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์	1/2	คลิป "เขียนแบบจำลองธุรกิจ", แบบตรวจสอบ BMC, วัสดุทำต้นแบบ, ใบงาน 9.1	BMC ฉบับร่าง, ต้นแบบผลิตภัณฑ์
15	หน่วยที่ 9 ครั้งที่ 3 นำเสนอแผนพัฒนาอาชีพต่อคณะกรรมการ และสรุปรายวิชา	นำเสนอแผน (Pitching) ต่อคณะกรรมการ รับข้อเสนอแนะ สะท้อนคิดรายวิชา	1/2	คณะกรรมการ, คอมพิวเตอร์/โปรเจกเตอร์, ใบงาน 9.4, แบบบันทึกคะแนนคณะกรรมการ	แผนพัฒนาอาชีพและการนำเสนอ (รูปрик 16), แบบทดสอบหลังเรียน
สอบ	สอบกลางภาค (หน่วยที่ 1-5)	สอบกลางภาคตามปฏิทินวิชาการของวิทยาลัย (หลังจบหน่วยที่ 5)	–	แบบทดสอบกลางภาค	คะแนนสอบกลางภาค 15 คะแนน
สอบ	สอบปลายภาค (ทุกหน่วย)	สอบปลายภาคตามปฏิทินวิชาการของวิทยาลัย	–	แบบทดสอบปลายภาค 80 ข้อ	คะแนนสอบปลายภาค 25 คะแนน
	รวม	การจัดการเรียนรู้ 15 สัปดาห์ (ทฤษฎี 15 ชั่วโมง ปฏิบัติ 30 ชั่วโมง)	1/2 (45)		

11. วิธีการจัดการเรียนรู้

11.1 รูปแบบการสอน: กระบวนการ MIAP

ทุกหน่วยการเรียนรู้จัดกิจกรรมตามกระบวนการ MIAP 4 ขั้นตอนโดยออกแบบให้จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม หลักฐานการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลสอดคล้องกัน (Constructive Alignment) และนำผลงานของแต่ละหน่วยไปต่อยอดในหน่วยถัดไป

ขั้น	สาระของขั้น	สัดส่วนเวลาโดยประมาณ (หน่วย 3 ชั่วโมง)
1. ขั้นสนใจปัญหา (Motivation)	กระตุ้นความสนใจด้วยภาพ คลิป ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ หรือสถานการณ์จริงในท้องถิ่น และเชื่อมโยงกับผลงานหน่วยก่อนหน้า	30 นาที
2. ขั้นศึกษาข้อมูล (Information)	ศึกษาเนื้อหาจากเอกสารประกอบการสอน สื่อนำเสนอ คลิปวิดีโอ และกรณีศึกษา	30 นาที
3. ขั้นพยายาม (Application)	ลงมือปฏิบัติเป็นกลุ่มด้วยใบงาน สร้างชิ้นงาน ลงพื้นที่ และวิเคราะห์กรณีศึกษา	100 นาที
4. ขั้นสำเร็จผล (Progress)	นำเสนอ ตรวจสอบผลงาน ทำแบบทดสอบหลังเรียน และสะท้อนคิดท้ายคาบ	20 นาที

11.2 เทคนิคการสอนและกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning)
ลงพื้นที่ชุมชนเป้าหมายในจังหวัดเชียงราย เก็บข้อมูลจริงด้วยเครื่องมือที่ผู้เรียนสร้างเอง (หน่วย 2–9)
- การเรียนรู้แบบโครงงานต่อเนื่อง
ชิ้นงานแต่ละหน่วยต่อยอดสู่หน่วยถัดไปจนเป็นแผนพัฒนาอาชีพในหน่วยที่ 9
- การเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน เชิญปราชญ์ชาวบ้านมาสาธิตในชั้นเรียน และถอดองค์ความรู้ (หน่วยที่ 5)
- การวิเคราะห์กรณีศึกษา กรณีศึกษาจากพื้นที่ชายแดนเชียงราย เช่น อ.แม่ฟ้าหลวง อ.แม่สาย ชุมชนทอผ้าพื้นเมือง
- เวทีประชาคมจำลองและบทบาทสมมติ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาอย่างมีส่วนร่วม (หน่วยที่ 7)
- การเดินชมผลงาน (Gallery Walk) และการตรวจสอบโดยเพื่อน (Peer Review)
ให้ข้อเสนอแนะต่อผลงานของกลุ่มอื่น (หน่วยที่ 1 และ 8)
- การนำเสนอแบบ Pitching นำเสนอแผนพัฒนาอาชีพต่อคณะกรรมการ (หน่วยที่ 9)

- **การทำงานกลุ่มและการสะท้อนคิด** ทุกหน่วยงานเป็นกลุ่ม แบ่งบทบาทชัดเจน และเขียนบันทึกสะท้อนคิดท้ายคาบ

11.3 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลัก	แนวทางการบูรณาการในรายวิชา
ความพอประมาณ	เลือกประเด็น ชุมชน หรือขอบเขตงานให้เหมาะกับเวลา ทรัพยากร และศักยภาพจริง เช่น ศึกษาท้องถิ่น 1 แห่ง ถอดองค์ความรู้ 1 เรื่อง ลงทุนต่ำและผลิตขนาดเล็กเพื่อทดสอบตลาด
ความมีเหตุผล	ตัดสินใจจากข้อมูลจริง เช่น ปรับเครื่องมือตามค่า IOC สรุปรายจากข้อมูลภาคสนามที่ระบุแหล่งที่มา วิเคราะห์ SWOT จากข้อมูลสัมภาษณ์ อ้างอิงผลทดสอบลูกค้าและต้นทุนจริง
การมีภูมิคุ้มกันที่ดี	ทดลองใช้เครื่องมือก่อนลงพื้นที่ วางแผนสำรอง พิจารณาความเสี่ยงของการต่อยอดเชิงพาณิชย์ นับรวมต้นทุนแฝง และติดตามด้วยวงจร PDCA
เงื่อนไขความรู้	ใช้รอบความรู้ของแต่ละหน่วย เช่น องค์ประกอบท้องถิ่น 5 ด้าน ขั้นตอนสร้างเครื่องมือ 7 ขั้นตอน ห่วงโซ่การผลิต SWOT ผังก้างปลา และ Business Model Canvas
เงื่อนไขคุณธรรม	ขอความยินยอมและรักษาความลับ ซื่อสัตย์ต่อข้อมูล เคารพความเชื่อและไม่เหมารวมกลุ่มชาติพันธุ์ ให้เครดิตและแบ่งปันผลประโยชน์แก่เจ้าของภูมิปัญญา

11.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะศตวรรษที่ 21

คุณลักษณะ / ทักษะ	หน่วยที่ส่งเสริม	พฤติกรรมบ่งชี้ / กิจกรรม
ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและการทำงานเป็นทีม	1–9	ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มและการลงพื้นที่ ส่งงานครบตามเวลา
ความใฝ่รู้	1, 5	ซักถาม ค้นคว้า และฝึกปฏิบัติร่วมกับปราชญ์ชาวบ้าน
ความซื่อสัตย์	2, 3, 6, 8	บันทึกข้อมูลตามจริง ระบุแหล่งที่มา ตั้งงบประมาณตามจริง
การเคารพผู้อื่นและความหลากหลายทางวัฒนธรรม	1, 2, 3, 4, 6, 7	ขอความยินยอมก่อนเก็บข้อมูล ใช้ถ้อยคำที่ไม่เกียรติ ไม่เหมารวมหรือตีตรา
การเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในท้องถิ่น	4, 5, 9	ระบุบทบาทของตนในการสืบสานวัฒนธรรม ให้เครดิตเจ้าของภูมิปัญญา
การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา	1–9	วิเคราะห์กรณีศึกษา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ วิเคราะห์ SWOT และผังก้างปลา
การสื่อสาร	2–9	การสัมภาษณ์ การนำเสนอรายงาน การ Pitching

คุณลักษณะ / ทักษะ	หน่วยที่ส่งเสริม	พฤติกรรมบ่งชี้ / กิจกรรม
ความเข้าใจต่างวัฒนธรรม	1, 2, 3, 4, 7	ศึกษาชุมชนพหุวัฒนธรรมชายแดนเชียงราย เวทีประชาคมจำลอง
ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	1, 4, 5, 9	แผนผังความคิด สื่อประชาสัมพันธ์ ต้นแบบผลิตภัณฑ์
ทักษะดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อ	2, 4	บันทึกภาพ เสียง และพิกัดอย่างมีจริยธรรม ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์
ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ	5, 6, 9	เชื่อมโยงภูมิปัญญาและอาชีพในท้องถิ่นกับสาขาวิชาชีพ จัดทำแผนพัฒนาอาชีพ

12. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

12.1 หนังสือและเอกสาร

- เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการพัฒนาท้องถิ่น บทที่ 1–9
- ใบงานประจำหน่วยที่ 1.1–9.4 และแบบทดสอบหลังเรียนรายหน่วย
- แบบตรวจสอบ IOC อย่างง่าย แบบบันทึกการปรับปรุงเครื่องมือ
บัตรบทบาทเวทีประชาคมจำลอง แบบตรวจสอบความสอดคล้องของโครงการ
และแบบตรวจสอบ Business Model Canvas (ครูจัดทำ)
- แผนพัฒนาท้องถิ่นหรือข้อมูลปัญหาของชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12.2 วิดีโอและสื่อนำเสนอ

- สื่อนำเสนอ (PowerPoint) หน่วยที่ 1–9
- คลิปวิดีโอผ่าน QR Code ในเอกสารประกอบการสอน ได้แก่
"การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน" "แผนที่เดินดิน" "สังคมชาติพันธุ์" "วิถีชีวิต"
"ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่" "นวดไทยมรดกทางวัฒนธรรม" "ประเพณีล้านนาความเชื่อ"
"สมุนไพรชุมชน" "ตัวอย่างภูมิปัญญาท้องถิ่น" "ภูมิปัญญากินได้" "วิสาหกิจชุมชน"
"ทุกปัญหาล้วนมีสาเหตุ" "จัดการขยะชุมชน" "การบริหารจัดการน้ำ" "เขียนแบบจำลองธุรกิจ"
และ "การจัดการวิสาหกิจชุมชน"

12.3 สื่อดิจิทัล

- สมาร์ทโฟนสำหรับสแกน QR Code ทำแบบทดสอบหลังเรียน และบันทึกภาพ เสียง
และพิกัดในการลงพื้นที่ (เมื่อได้รับอนุญาต)
- โปรแกรมตารางคำนวณสำหรับจัดทำพีระมิดประชากร คำนวณค่า IOC ต้นทุน
และราคาขาย
- โปรแกรมออกแบบกราฟิกและตัดต่อวิดีโอสำหรับสื่อประชาสัมพันธ์มรดกวัฒนธรรมและก
ารนำเสนอผลงาน

12.4 ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อการเรียนรู้

ผู้เรียนใช้เครื่องมือ AI แบบสร้างเนื้อหา (Generative AI) เป็นผู้ช่วยในการเรียนรู้ได้ภายใต้ข้อตกลงในหัวข้อที่ 15 โดยมีแนวทางการใช้ ดังนี้

หน่วย	การใช้ AI เป็นผู้ช่วย	สิ่งที่ผู้เรียนต้องทำเอง
2	ช่วยระดมคำถามสัมภาษณ์ตั้งต้นตามประเด็นของกลุ่ม	คัดเลือก ปรับให้เหมาะกับบริบทชุมชน และตรวจสอบด้วยค่า IOC

หน่วย	การใช้ AI เป็นผู้ช่วย	สิ่งที่ผู้เรียนต้องทำเอง
3, 5	ช่วยสรุปและจัดหมวดหมู่ข้อมูลจากบันทึกภาคสนาม	ตรวจสอบความถูกต้องกับข้อมูลจริงและกับปราชญ์ชาวบ้าน
4	ช่วยร่างข้อความและแนวคิดการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์	ตรวจสอบข้อเท็จจริงทางวัฒนธรรม และให้เครดิตเจ้าของวัฒนธรรม
6, 7	ช่วยทบทวนว่าการวิเคราะห์ SWOT หรือผังก้าปลาครอบคลุมหรือไม่	ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเป็นหลัก
8, 9	ช่วยตรวจสอบความสอดคล้องของโครงการ และให้ข้อเสนอแนะต่อ Business Model Canvas และบทนำเสนอ	ตัดสินใจและคำนวณต้นทุนจากข้อมูลจริงด้วยตนเอง

12.5 แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

- ชุมชนภูมิปัญญาของผู้เรียนและชุมชนเป้าหมายของแต่ละกลุ่มในจังหวัดเชียงราย
- ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รู้ และปราชญ์ชาวบ้านด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญา
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
และหน่วยงานที่มีข้อมูลประชากรในพื้นที่
- แหล่งมรดกวัฒนธรรม ตลาดชุมชน และแหล่งจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น
- ผู้ประกอบอาชีพ กลุ่มอาชีพ และวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงราย
- แหล่งเงินทุนสนับสนุนอาชีพ เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- กรณีศึกษาในเอกสารประกอบการสอน เช่น อ.แม่ฟ้าหลวง อ.แม่สาย
ชุมชนทอผ้าพื้นเมืองชายแดน และชุมชนชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง

13. งานที่มอบหมายและชิ้นงาน

หน่วย	ใบงาน / แบบฝึกหัด	งานมอบหมายนอกเวลา / ลงพื้นที่	ชิ้นงานหลัก (ภาระงานตามสมรรถนะ)	คะแนน
1	ใบงาน 1.1 สำรวจองค์ประกอบของท้องถิ่นของฉันทัน ใบงาน 1.2 จับคู่คำศัพท์กับความหมาย ใบงาน 1.4 วิเคราะห์กรณีศึกษา	สัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือผู้นำชุมชนเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นในช่วง 10 ปี (อย่างน้อย 1 หน้า)	แผนผังความคิด "ท้องถิ่นของฉันทัน" (ใบงานที่ 1.3) และการนำเสนอ	3
2	ใบงาน 2.2 จับคู่เครื่องมือกับลักษณะ การใช้งาน ใบงาน 2.3 ผังทรัพยากร/แผนที่เดินดิน ใบงาน 2.4 กรณีศึกษาจริยธรรม	เดินสำรวจชุมชนทำแผนที่เดินดิน และเชิญผู้ให้ข้อมูลทดลองใช้เครื่องมือ	แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาท้องถิ่น (ใบงานที่ 2.1) ฉบับร่างและฉบับปรับปรุง	5
3	ใบงาน 3.1 แบบบันทึกภาคสนาม ใบงาน 3.2 จับคู่การตั้งถิ่นฐาน/เศรษฐกิจ ใบงาน 3.3 ภาพตัดขวางภูมิสังคม ใบงาน 3.4 กรณีศึกษา	ลงพื้นที่ชุมชนเป้าหมายเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ฉบับปรับปรุง	รายงานสภาพภูมิสังคมของชุมชนเป้าหมาย พร้อมพีระมิดประชากร และการนำเสนอ	5
4	ใบงาน 4.1 สำรวจมรดกทางวัฒนธรรม ใบงาน 4.2 จับคู่มรดกวัฒนธรรมกับภูมิภาค ใบงาน 4.4 กรณีศึกษา	สัมภาษณ์ผู้รู้หรือปราชญ์ชุมชนด้านวัฒนธรรม	แผ่นพับหรือสื่อประชาสัมพันธ์มรดกวัฒนธรรมท้องถิ่น (ใบงานที่ 4.3)	3

หน้า วย	ใบงาน / แบบฝึกหัด	งานมอบหมายนอกเวลา / ลงพื้นที่	ชิ้นงานหลัก (ภาระงานตามสมรรถนะ)	คะแนน
5	ใบงาน 5.1 สำรวจภูมิปัญญาและทำเ นียบภูมิปัญญาของห้อง ใบงาน 5.2 จับคู่ภูมิปัญญากับประเภท ใบงาน 5.4 กรณีศึกษา	ลงพื้นที่ถอดองค์ความรู้กับปราชญ์ชาวบ้าน และให้ปราชญ์ตรวจสอบความถูกต้อง	เอกสารถอดองค์ความรู้จากป ราชญ์ชาวบ้าน (ใบงานที่ 5.3) พร้อมแนวทางต่อยอดสู่อาชี พ	5
6	ใบงาน 6.1 สำรวจอาชีพและแผนผังอ าชีพของห้อง ใบงาน 6.2 จับคู่อาชีพกับประเภท ใบงาน 6.4 กรณีศึกษา	สัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพในชุมชน	ผลการวิเคราะห์อาชีพในท้อง ถิ่น: ห่วงโซ่การผลิต SWOT (ใบงานที่ 6.3) และกลยุทธ์ TOWS	5
7	ใบงาน 7.1 สำรวจสภาพปัญหาในท้อง ถิ่น ใบงาน 7.2 จับคู่ปัญหากับมิติ ใบงาน 7.4 กรณีศึกษา	สนทนากลุ่มกับคนในชุมชน	ผลการวิเคราะห์ปัญหาในท้อง ถิ่น: ตารางจัดลำดับความสำคัญจ ากเวทีประชาคมจำลอง และผังก้างปลา (ใบงานที่ 7.3)	3
8	ใบงาน 8.2 จับคู่ภาคีเครือข่ายกับบท บาท แผนผังภาคีเครือข่าย ใบงาน 8.4 กรณีศึกษา	ขอความเห็นต่อร่างโครงการจากผู้นำชุม ชน	ร่างโครงการพัฒนาท้องถิ่น (ใบงานที่ 8.1) ฉบับปรับปรุงหลัง Peer Review พร้อมแผนติดตามตามวงจร PDCA (ใบงานที่ 8.3)	3
9	ใบงาน 9.2 จับคู่รูปแบบการพัฒนาอา ชีพ ใบงาน 9.3 แบบร่างผลิตภัณฑ์และเรื่อ งราว ใบงาน 9.4 โครงร่างการนำเสนอ	ทดสอบแนวคิดผลิตภัณฑ์กับลูกค้าเป้าหมาย	แผนพัฒนาอาชีพด้วย Business Model Canvas (ใบงานที่ 9.1) พร้อมต้นทุน/รายได้ ต้นแบบผลิตภัณฑ์ และการนำเสนอต่อคณะกรรมการ	8
			รวมคะแนนภาระงาน	40

14. การวัดและประเมินผล

14.1 วิธีการวัดและเครื่องมือวัด

ด้านที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การผ่าน
ความรู้ (K)	ทดสอบ / ตรวจใบงาน	แบบทดสอบหลังเรียนรายหน่วย ใบงานจับคู่พร้อมเฉลย แบบทดสอบกลางภาคและปลายภาค	ร้อยละ 60 ขึ้นไป / ใบงานจับคู่ถูกต้องตามเกณฑ์ในใบงาน
ทักษะ (S)	ประเมินชิ้นงาน / ตรวจใบงาน / สังเกตการปฏิบัติ	แบบประเมินชิ้นงานแบบรูบริก 4 ประเด็น 4 ระดับ (16 คะแนน) ใบงานพร้อมแนวตอบ แบบบันทึกคะแนนของคณะกรรมการ	ชิ้นงานหลักได้ 10 คะแนนขึ้นไปจาก 16 และไม่มีประเด็นใดอยู่ระดับ 1
คุณลักษณะ (A)	สังเกตพฤติกรรม / ตรวจการส่งงาน	แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล แบบสังเกตการทำงานกลุ่ม แบบบันทึกการส่งงาน	ระดับ "ดี" ขึ้นไป และส่งงานครบตามเวลา

เกณฑ์ระดับคุณภาพของรูบริก 16 คะแนน: 14–16 ดีมาก / 12–13 ดี / 10–11 พอใช้ / ต่ำกว่า 10 ปรับปรุง

14.2 สัดส่วนคะแนน (ระหว่างภาค : ปลายภาค = 75 : 25)

องค์ประกอบการประเมิน	คะแนน	วิธีการและเครื่องมือ
1. จิตพิสัย	20	แบบสังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกหน่วย การเข้าเรียน และการส่งงานตรงเวลา
2. ภาระงาน	40	ชิ้นงานหลักและใบงานรายหน่วย (รายละเอียดในหัวข้อที่ 13)
3. สอบกลางภาค	15	แบบทดสอบครอบคลุมหน่วยที่ 1–5 (ตามปฏิทินวิชาการ)
รวมคะแนนระหว่างภาค	75	
4. สอบปลายภาค	25	แบบทดสอบ 80 ข้อ ครอบคลุมทุกหน่วย แปลงเป็น 25 คะแนน (ตามปฏิทินวิชาการ)
รวมทั้งสิ้น	100	

14.3 เกณฑ์การให้ระดับผลการเรียน

ร้อยละของคะแนน	ระดับผลการเรียน	ความหมาย
80–100	4	ดีเยี่ยม
75–79	3.5	ดีมาก
70–74	3	ดี
65–69	2.5	ค่อนข้างดี
60–64	2	พอใช้

ร้อยละของคะแนน	ระดับผลการเรียน	ความหมาย
55-59	1.5	อ่อน
50-54	1	อ่อนมาก
0-49	0	ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

14.4 เกณฑ์การผ่านรายวิชา

- ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
จึงมีสิทธิ์เข้ารับการวัดผลปลายภาค หากไม่ครบได้ผลการเรียน "มส."
(ไม่มีสิทธิ์เข้ารับการวัดผลปลายภาค)
- ผู้เรียนต้องได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 1 ขึ้นไป (คะแนนรวมร้อยละ 50 ขึ้นไป)
จึงถือว่าผ่านรายวิชา
- ชิ้นงานหลักของแต่ละหน่วยมีเกณฑ์ผ่าน 10 คะแนนจาก 16 คะแนน
ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ได้รับโอกาสปรับปรุงชิ้นงานตามงานมอบหมายในแผนรายหน่วย

15. ข้อตกลงและแนวปฏิบัติในการเรียน

15.1 การเข้าเรียน

- เข้าเรียนตรงเวลา ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
- มาสายเกิน 15 นาที นับเป็นมาสาย และมาสาย 3 ครั้ง นับเป็นขาดเรียน 1 ครั้ง
- กรณีลาป่วยหรือลากิจ ให้ส่งใบลาตามระเบียบของวิทยาลัย และติดตามงานที่ขาดจากเพื่อนในกลุ่มหรือครูผู้สอน

15.2 การส่งงาน

- ส่งใบงานและชิ้นงานตามกำหนดในตารางกำหนดการสอน ผ่านช่องทางที่ครูกำหนด
- งานที่ส่งช้าไม่เกิน 1 สัปดาห์ ได้คะแนนไม่เกินร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม เกินกว่านั้นต้องตกลงกับครูผู้สอน
- ชิ้นงานหลักที่ได้ต่ำกว่า 10 คะแนน ปรับปรุงและส่งใหม่ได้ก่อนสอบปลายภาค

15.3 ความรับผิดชอบและการทำงานกลุ่ม

- แบ่งกลุ่มละ 4–6 คน ใช้กลุ่มเดิมตลอดภาคเรียนเพื่อต่อยอดชิ้นงาน แต่ละคนมีบทบาทชัดเจนและบันทึกการมีส่วนร่วมของสมาชิก
- สมาชิกทุกคนต้องร่วมลงพื้นที่และร่วมนำเสนอผลงาน

15.4 การลงพื้นที่ชุมชน

- ลงพื้นที่เป็นกลุ่ม ไม่ลงพื้นที่คนเดียว แจกแผนการลงพื้นที่ให้ครูผู้สอนทราบล่วงหน้า และขออนุญาตผู้ปกครองตามระเบียบของวิทยาลัย
- แต่งกายสุภาพ ใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม
- เคารพวัฒนธรรมและความเชื่อของชุมชนและกลุ่มชาติพันธุ์
- ขอความยินยอมก่อนสัมภาษณ์ บันทึกภาพหรือเสียง รักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล และคืนข้อมูลสู่ชุมชน
- ให้เครดิตเจ้าของภูมิปัญญา และไม่นำองค์ความรู้ไปใช้เชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับอนุญาต

15.5 ความซื่อสัตย์ทางวิชาการและการใช้ AI

- บันทึกข้อมูลตามความเป็นจริง ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลทุกครั้ง ห้ามแต่งข้อมูลภาคสนาม
- ใช้ AI เป็นผู้ช่วยได้ตามแนวทางในหัวข้อที่ 12.4 โดยต้องระบุว่าใช้ AI ในส่วนใดของงาน ผลงานที่คัดลอกจาก AI โดยไม่ปรับปรุงหรือไม่ตรวจสอบ ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์
- การทุจริตในการสอบหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่น ดำเนินการตามระเบียบของวิทยาลัย

ความเห็นและการอนุมัติโครงการสอน

ผู้สอน

ลงชื่อ

(นายปรีชญ์ ปุณณพัฒน์โสภณ)

ครูผู้สอน

ความเห็นหัวหน้าแผนกวิชาสามัญสัมพันธ์

.....

ลงชื่อ

(นายเจนณรงค์ เนืองหล้า)

หัวหน้าแผนกวิชาสามัญสัมพันธ์

ความเห็นรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

ลงชื่อ

(นางกนิษฐา คลังแสง)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ความเห็นผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

☐ อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ เนื่องจาก

ลงชื่อ

(นายชัชวาล วงศ์ใหม่)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย